

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De dono intellectus. Pars XI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46132)

secundum hoc illud Exo. 33. Nō videbit me homo, & viuet: expo-
 nendum erit de homine humano modo viuente, secundū illud
 Aug. in lib. de Trinit. Videri, inquit, diuinitas humano visu nullo
 modo potest, sed eo visu videtur quō iam qui vident, nō homi-
 nes, sed vltra homines sunt. Et super Exo. 33. dicit gl. Gre. in hac
 carne viuentibus inestimabili virtute crescentibus contem-
 plationis acumine, potest aeterna Dei claritas videri: nō tamē vide-
 bit homo, & viuet: quia qui sapiētiam quę Deus est, videt, huic vi-
 tæ funditus moritur, vt Dei amore teneatur: qui raptus est, sen-
 su non vititur. Vnde narrat Aug. de quodā sacerdote, qui quando
 audiebat aliquod delectabile, præ gaudio statim quasi mortuus
 erat, & appositū ignē corpori nō sentiebat. Itē Ber. ad fratres de
 Monte Dei, loquens de verbo illo Iob 36. Abscōdi lucē in mani-
 bus, videtur dicere q̄ Deus in contēplatione videatur sicut ipse
 est. Electo, inquit, & dilecto Dei vicissim lumē vultus Dei osten-
 ditur, sicut lumen clausum in manibus, patet & latet ad arbitriū
 tenētis, vt per hoc q̄ quasi in trāscursu, vel in pūcto videre per-
 mittitur, inardescat animus ad plenā possessionē luminis aeterni,
 & hereditatem plenæ visionis Dei. Cui vt innotescat aliquate-
 nus id quod ei deest, nōnunquam quasi pertransiens gratia per-
 stringit sensum amāris, & eripit eū sibi, & rapit in diem qui est
 a multitudine rerū ad gaudia caelestia, & pro modulo suo ad mo-
 mentū & punctū id ipsum ostendēs ei videndū sicuti illud est: vbi
 etiā ipsum efficit in id ipsum, vt sit suo modo sicuti illud est: vbi
 cum didicerit quid sit inter mundū & immūdum, redditur sibi,
 & remittitur ad mundandū cor ad visionem, ad aptandū animā
 ad similitudinē, vt si aliquādo rursus admittatur, sit purior ad
 videndū, & stabilior ad fruendum. Nunquam enim melius de-
 prehendit modus humana imperfectionis, quā in lumine vul-
 tus Dei, in speculo diuine visionis. Idem in eadem epistola: Deus
 semper queritur, vt dulcius inueniatur: dulcissimē inuenitur, vt
 diligentius queratur. Hoc ergo ineffabile cum non nisi ineffabi-
 liter videatur, qui vult videre, cor mundet, & subditur: Hæc est
 facies Dei quam nemo potest videre, & viuere mundo. Item
 August. in lib. Soliloquior. Quando fueris talis, vt nihil prorsus
 terrenorum te delectet, mihi crede, eodem momento, eodem
 puncto temporis videbis quod cupis. Quadam ad contempla-
 tionem vtilia, require in tractatu Spei. cap. de rebus sperandis.

De dono intellectus.

PARS XI.

Notandum quōd donū intellectus secundum quosdam, dici-
 tur gratia intelligēdi salubres significationes signorū na-
 S

turalium, vel positiuorū. Ad quod facit quod dicit Dominus discipulis, Matt. 10. quæretibus vt edisseret eis parabolā. Adhuc, inquit, & vos sine intellectu estis: Credebāt mysticū quod erat proprie dictū. Vnde non habebāt noritiā circa mysteria parabolatū. Item eiusdē 15. Cū discipuli ad literā intelligerēt illud quod dominus dixerat eis, Cauete à fermēto Pharisæorū: reprehēdit eos dñs, dicens, Nondum intelligitis, &c. Itē ad idē facit quod legitur Dan. 10. In visione opus intelligētia. Itē in Psal. Nolite fieri sicut equus & mulus, quibus nō est intellectus. Equus & mulus à foris manent in rebus sensibilibus exteriora solū vidētes, interiora nō agnoscētes. Ad idē facit quod dicit Greg. super illud Job 1. Filij eius faciebāt cōiunia, &c. Intellectus, inquit, in die suo pascit, dū de auditis cor illustrat. Itē super illud Job 1. Vētus vehemēs irruit à regione deserti. Spiritus mentē instruit cōtra hebetudinem intellectu animus hebes est, quo rebus hæret à foris nō ingrediēs, ad significata earum: quā hebetudinē donū intellectus expellit. Vnde dicitur intellectus, quasi interna lectio. Hoc donū nō habuerūt Philosophi, qui visibilia huius mūdi nō acceperūt vt signa, sed quasi materialiter, q̄ arguūtur Sap. 13. Si enim tantū potuerunt scire, vt possent æstimare seculū, quomodo huius dominū facilius nō inuenerūt? Ipsi similes fuerūt pueris qui in libris pulchris & deauratis literarū pulchritudinē mirātur, de his quæ scriptura significat nō curātes. Aug. in lib. de lib. arb. Ad mirator creaturarū, & eis inharēs, nō admirans artificē, similis est hominī qui syllabas decēter ornatās miratur, & in eis adheret relicto sentētiæ principatu. Signa naturalia sunt omnes creatura. Omnes enim nobis loquūtur Dei laudē, & nostrā eruditio- nē. Deus enim effudit sapiētiā super omnia opera sua. Eccl. 1. Job 12. Nimirū interroga iumēta, & docebūt te: & volatilia celi, & in dicabūt tibi. Loquere terra, & respōdebit tibi, & narrabūt ea pisces maris. Salomō sapiētiā quæsiuit rā in herbis, quā in arboribus, etiā in animalibus. Disputauit enim ab hyfopo vsque ad cedrū, & de omnibus generibus animalium, per singula proponens parabolā. Et Arist. interrogatus à quo tor & rāta didicisset: Respōdit, A rebus quæ mētiri nō norūt. Aug. in lib. de lib. arb. Quo- cūq; te veritas, veritas vestigiis quibusdā quæ operibus suis impressit, loquitur tibi, & te in exteriora relabentē ipis exteriorū formis intus reuocat. Sap. 13. A magnitudine speciei & creatura cognoscibiliter potest creator earū videri. ad Rom. 1. Inuisibilia Dei, à creatura mundi per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur. Ad domum intellectus secundum hanc acceptionē per-
rinent

tinent parabolæ Euâgelicæ, & alia mystica, quæ in scriptura in-
 ueniuntur. Bern. in Serm. loquens de apparitionibus Christi post
 resurrectionem: In spiritu intellectus aperuit eis sensum, ut intelli-
 gerent scripturas. Vnde secundum hoc illud quod dicit Aug. in li.
 de doct. Christ. q. cognitio sacrę scripturę pertinet ad donum sci-
 entię. non est intelligendum vniuersaliter sed solū de illa parte scri-
 pturę, quæ de miseria humana loquitur. Signa positiua sunt: ut
 quę sub veteri lege, vel noua sunt instituta. Ad donum igitur intel-
 lectus pertinet intelligere ea quę creaturę nobis naturaliter si-
 gnificant: quę significatio maximè est ratione similitudinis. Et
 secundum hoc creaturę sunt quasi libri naturales. Sed velut libri
 factitij in quibus per donum intellectus ligimus, quę ad nostram sa-
 lutem pertinet, sūt ut formę ecclesiarum, & situs, & ornatus. Itē ha-
 bitus personarum ecclesiasticarum: & ornatus earum in suis myste-
 rijs. De diuersis libris in quibus homo legere debet, require in
 Serm. in epistolarum de verbo illo, Quęcūq; scripta sunt, ad
 nostram doctrinam scripta sunt. ¶ Secundum aliquos verò donum in-
 tellectus dicitur lumen quo inuisibilia cognoscuntur. Ad quod
 videtur facere quod legitur in 5. lib. Ber. de consideratione, vbi
 ipse distinguit inter intellectum, fidem, & opinionem, vnūquodque
 eorum describens. Fides, inquit, est voluntaria quædam & certa præ-
 libatio, nedum propalata veritatis. Intellectus est, rei cuiuscun-
 que inuisibilis certa & manifesta notitia. Opinio est, quasi pro-
 vero habere aliquid quod falsum esse nescias. In eodem: Intelle-
 ctus rationi innicitur fides authoritati, opinio sola verisimilitu-
 dine se tuerit. Idem Aug. in lib. de Utilitate credendi: Quod cre-
 dimus, debemus authoritati: quod intelligimus, rationi: quoder-
 ramus, opinioni. Itē Aug. in quodam sermone de Timore: Sextus,
 inquit, gradus est intellectus, vbi ab omni falsitate carnalis va-
 nitatis corda mundantur, ut pura intentio dirigatur in finem: pro-
 pterea & sexto loco dicitur, Beati mundo corde.

De dono sapientię.

P A R S X I I.

Sapientia quādoque largē sumitur, scilicet pro sapida scientia,
 secundum illud Ecc. 6. Sapientia doctrinę secundum nomen eius,
 sapida scientia habet, cui res quas agnoscit sapiunt ut debet: quā-
 do scilicet mala culpę sunt ei amara, bona temporalia vilia, spiri-
 tualia chara. Bern. in Serm. Inuenisti planē sapientiam si prioris
 vite peccata desideas, si huius seculi desiderabilia paruipendas, si
 æternam beatitudinem toto desiderio concupiscas. Inuenisti sapien-
 tiam, si tibi horum singula sapiunt prout sunt. Quandoque sa-
 pientia strictē sumitur pro cognitione æternorum, secundum il-